

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Et Par Ord om det nys udkomne angelsaxiske Digt

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Et Par Ord om det nys udkomne angelsaxiske Digt", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 952. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1815_253-txt-shoot-idm442.pdf (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Et Par Ord om det nys udkomne angelsaxiske Digt.

(Fortsættelse; see No. 60.)

Da var paa Borgene Bjovulf Skyldingernes Kjærlighed, Folkets Konge, som Olding forlod han Verden, da den høie Halfdan fødtes ham. Saaledes begynder Indholdslisten af første Sang i Rec. og heri er, paa lidet nær, ligesaamange Feil som Ord, endogsaa een mere end i den latinske Oversættelse. At Oversætteren har anseet Bjovulf her og i Indledningen for et Navn paa Skjolds Søn, det kunde let skee, skjøndt Man ved nøiere Eftertanke seer at *Beovulf* her, ligesom *Hrodulf* (S. 90) kun er et Æresnavn og at den *Skjoldungers Bjovulf* hvormed første Sang begynder er ingen anden end *Skjold* selv; men hvad der er heel usømmeligt, er at Hr. Etatsraaden, for at faae Noget sagt om den selvgjorde Bjovulf har gjort aabenbar Vold paa Textens klare Ord. Vel ere nogle af Ordene dunkle, men klarlig staaer der, at efter Folks Sigende (Folcum gefræge) svunde mange Aar paa Jorden, før efter Skjoldungernes Bjovulf den høie Halfdan opstod, (onwoc) og det er ingen Ubetydelighed, det er historisk vigtigt om den gamle Skjald opregner Skjold, Bjovulf og Halfdan som Søn efter Fader, eller han siger at der var et *langt Melletrum* fra Skjold til Halfdan, som der efter vore andre Oldsagn maae være. Det er ei heller uvigtigt, om Skjalden giver os Bjovulf som et dansk Kongenavn, det er af mange Ting klart at han gjør det ikke, men det er ikke vigtigt nok til *her* at udvikles og jeg vil kun anmærke, at første Sang føier sig paa den meest utvungne Maade til Indledningen naar Man, som Man med god Grund kan, oversætter: nu var da Skjoldungers Bjovulf, den elskede Stolkonge, bisat, og som Man siger, henrunde mange Aars Dage, før efter ham den store Halfdan opstod. At burg, byrig, beorg, biorh, Ord, som alle komme af beorgan (bjerge, forvare) maae efter Sammenhængen oversættes snart Borg eller Stad, snart Grav, *Gravhøi*, ligesom tildeels *Bjerg*, er Noget, enhver angelsaxisk Historie og Ordbog flux lærer..

999 Ved Smaating og Ordstrid vil jeg ei opholde mig, men kun bemærke, at al Tvist om Navnet *Hjort* paa Hrodgars Hald nok var en Strid om Keiserens Skjæg, thi deels er jo *heorth* en Hjemstav (Heerde) og deels synes det mig klart at *Hjort* i al Fald siges at være Hallens *poetiske* Navn, ventelig af Ordet hiorta (lystig, munter).

Ved Indholden af anden Sang om Grændels Indbrud i Hallen og de Danskes Sorg er intet Vigtigt at anmærke, uden det, at Skjalden, ved at nævne *Vig* som de Danskes Afgud, forstærker det Ælnothi Vidnesbyrd (Kap. 23) som Man ei har villet ændse.

Tredie og fjerde Sang om Bjovulfs Færd fra Gothland til Dannemark og hans Modtagelse af Kystvagten udgjøre et af de mest poetiske Stykker i Digtet og have en ligesaa uventet som indtagende odysseisk Deilighed, saa der vel i en Recensjon burde været sagt lidt Mere og Andet om Samtalen, end at Kystvogteren spurgde i en *lang* Tale hvo de Fremmede vare og hvad de vilde, samt at Bjovulf svarede med samme *Vidtløftighed*, thi ved at læse dette venter Man i det mindste intet inderlig Deiligt at høre. Dog, om Smag og Behag skal Man jo ikke tvistes, derimod burde Rec. seet at det *Fyr* Oversætteren lader Kystvagten tænde er et blot forunderligt Hjernesvind, da der i Digtet kun staaer at han blev *nysgierrig*, der han saae de Fremmede, hine fyrwytt bræc, en Talemaade som i samme Digt (149) oversættes rigtig, et andet Sted (207) derimod heel fortvivlet ved: *domesticos ensis rabidus* subegit, og det er da i dette Digt ingen Sjeldenhed at de selvsamme Ord oversættes paa den meest modsatte Maade, men Sligt skulde dog en Rec. see, deraf lære, det ei gik an at stole paa Latinen og ei tillade Angari ignes at prange i index rerum, naar de ei havde anden Hjemmel. Den Kyndige seer let at det ei er aldeles uvigtigt om den gamle Skjald nævner *Fyr* eller *Bavne* som sædvanlige i det gamle Dannemark og det maae forsvare Opholdet ved disse Ord. Ganske urigtigt og ei engang hjemlet i Latinen er den Kundegjørelse af Rec. at Kystvogteren bad *Gotherne forlade* Skibene, thi han *bød* dem netop at *blive* ved Skibene til de finge Bør og kunde atter hjemseile til Gothemark. 1000 Dunkelt er det derimod *hvad* der bestemte Bjovulf til desuagtet at gaae op i Landet, mig synes her staaer talt om en Guddoms, ventelig Hildas, Aabenbarelse i et gyldent Luftskeib og at hun lovede Helten baade at beskjerme ham og vogte Skibene, men for Vist vil jeg Intet udgive, hvorom jeg selv har ogsaa kun den mindste Tvivl.

Ved den femte Sang som beskriver Bjovulfs Sang og Anmeldelse hos Hrodgar, finder jeg intet Vigtigt at anmærke, men om den sjette som indeholder Hrodgars Tale om Bjovulf og dennes Tale til ham maae jeg tale et Par Ord. Man lader Hrodgar sige om Bjovulf at han var kommet med Foræringer og 300 Mand, da han derimod kun siger at Søfolk har fortalt ham om Bjovulf, at han havde *tredive Mands Styrke*, Noget som netop passer til at han kunde brydes med Grændel. Hvad Foræringerne angaaer, hvis saadanne forstaaes ved gifscættas, da ere de vigtigere end Rec. tænker, thi dette Sted kunde da let blive brugt i en Tvist om, enten *Gotherne* havde *skattet* til de Danske eller disse til *Gotherne*. Videre maae jeg bemærke at Recs. Slutning fra de 300 Mand til Smaaheden af de *femten* Skibe Bjovulf havde, som aldeles ugrundet, bortfalder, at der (S.

36) ei tales om *Thurser* men at kun Grændel kaldes en *Thyrs*, og at *Bjovulf* ei vilde have sine herlige *Vaaben*, *Velands Værk*, med sig i *Graven*, men bad at de maatte hjemsendes til *Kong Higelak*.

Sjette Sang, som indeholder *Hrodgars Velkomst* er især mærkelig for de *Vilfingers* eller *Vylfingers Skyld* som der nævnes, da det efter *Regelen* (*Vulf* for *Ulf*, *Vord* for *Ord* og endnu i *Jylland Volle* for *Ole*) maae være de samme som *Islænderne* kalde *Ylfinger*, og disse maaskee ere de samme som de berømde *Volsunger*. *Talen* er imidlertid saa kort at den ei kan give *Vished*, men hvorledes *Rec.* kan falde paa at ved *Vilfinger* skal forstaaes *Nordmænd* det er mig ubegribeligt. *Rec.* har gjort vel i ei at tilegne sig *Modsigelsen* i *Oversættelsen* at *Bjovulfs Fader* overgav sig til *Vilfingerne* for ikke at forfærdes af dem, og drog saa til *Dannemark*, men at han ei derfor var klogere paa *Fortællingen* sees deraf at han taler om *Ægthiofs Krige* med *Vilfingerne* og om at *Hrodgar* sendte *Vilfingerne* sin *Skat*, hvorom *Skjalden 1001ingenlunde* taler, han siger kun, at *Ægthjof* blev *Hatholafs Banemand* (hand bonan, see 101 og 186) kunde derfor ei begaae sig hos *Vilfingerne* og maatte flygte til *Dannemark*. *Siden* forligdes han med *Vilfingerne* om *Mandeboden*, *Hrodgar* betalte den, og, som det synes, svor *Ægthiof* ham derfor *Huldskab* og *Mandskab*, dog er *Talen* maaskee og blot om en *Gjeldseed*, hvilket rimer sig bedst dermed at han synes alt forhen at have været *Skjoldungernes Mand* (ar *Scyldinga*).

Om ottende og niende Sang kunde siges *Meget*, men da de virkelig tildeels ere heel dunkle og jeg ikke selv endnu er ganske paa det *Rene* med deres *Indhold*, vil jeg kun sige, at *Rec.* skulde ei saa rask sige: *Bjovulf* havde gjort et *Tog* til *Øen Ræmis*, derfra til *Brondingernes Land*, hvor han plyndrede en *frie Bye* og *Bjanstens Søn* betalte ham alt; thi det staaer der paa ingen *Maade*. Hvad *Ræmis* betyder her, vil jeg ikke end afgjøre, men at det ikke hører til *Holm* i næste *Linie* lærer *Grammatik* og *Sammenhæng* uimodsigelig, at det ikke var *Bjovulf* som drog til *Brondingernes Land* det er klart, om det var en *Bjotal Bjanstens Søn* vil jeg ikke afgjøre, men at den *Betaling Bjanstens Søn* efter *Hunferds Mening* gav *Bjovulf* ei var at rose af, det er vist, thi netop derover gjør *Hunferd* sig lystig og selv den *latinske Oversætter* mener vist ved sit *persolvit* hverken *Sølv* eller *Guld*. Dette anmærkes kun for at ingen skal lede efter *Ræmisholm* eller mene at *Hunferd* fortalte *Bjovulfs Seire*.

Tiende, ellefte og tolvde Sang beskrive *Bjovulfs Nattevagt* og *Kamp* med *Grændel*, have meget poetisk *Værd*, men naturligviis intet egentlig historisk og ere paa sine *Steder* temmelig dunkle. Dog det kan Man see, at *Dronningen* ikke efter *Kongens Bortgang* besøgte *Vagten* endnu engang, at *Grændel* ikke, *efterat have slugt* endeel af *Bjovulfs Kiæmper* fornam at han *Intet formaaede* mod de *Fremmede*, og saa galt er det end ikke i *Latinen*. Naar *Rec.* videre siger at *Bjovulf* forfulgte *Grændel* til *Moradserne*, og at *Hel* indsluttede den, der blandt *Mennesker* havde været stærkest, da er det klart at han taler af sig selv, thi hverken i *Text* eller *Oversættelse* staaer noget *Sligt*, der og vilde modsige den hele *Fortælling*; men vel staaer der at *Grændel* var i *1002Fingre* paa den stærkeste *Mand* blandt *Menneskens Børn***Det er Oversætterens inferno captum* som gav *Rec.* *Anledning* til hin slemme *Vending*; men hvad nytter det at ville rette hvad Man ei forstaaer?. Forunderligt maae det og kaldes at *Rec.* tilskriver den *uldne Kjortel* *Bjovulfs Helbredelse*, thi uden at tale om at samme *udentvivil* tilhører den *latinske Oversætter*, er det dog vist at han ingen *Deel* har i dette *Uldkjortelens latterlige Underværk*, thi han siger, som der staaer, at *Hilda* lagde sin *Haand* paa *Heltens Skuldre* og at dermed lægedes de. Gjerne tilstaaer jeg at *Hilda* berømmes her ligesaa ufor skyldt som *Uldkjortelen*, men da det nu engang ikke hjælper at fraskrive vore *hedenske Fædre Overtroe*, tykkes mig Man endogsaa i *Tvivilsfald* skulde heller lade dem fæste *Lid* til en selvgjort *Gudinde* end til en *ulden Klud*, især naar det gælder om at læge blodigt *Kjød*. At der i vore *Dage* kan være dem der vente mere *Hjelp* af en *Uldskjorte* end af alle *himmelske Magter*, beviser *Intet*, thi der er *Forskjel* paa *blinde Hedninger* og *oplyste Folk*.

(Fortsættes.)